

Nota de premsa ampliada

La Catedral de Barcelona inaugura la restauració dels vitralls i els terrats, i el nou arxiu digital

(10 de juliol de 2024) La Catedral de Barcelona ha inaugurat aquest dimecres unes importants obres de restauració dels vitralls i els terrats, així com el nou arxiu digital. Aquestes intervencions no només contribueixen a la conservació de l'edifici i del seu patrimoni artístic, sinó que també enriqueixen l'experiència dels visitants i faciliten l'accés a la documentació històrica.

Vitralls: La llum torna al temple

El conjunt de vitralls de la Catedral de Barcelona és el més gran i ben conservat dels segles XIV i XV de Catalunya. Amb el pas del temps i la pol·lució, la restauració dels vitralls del deambulatori, que són els més antics, era imprescindible. Dotze vitralls que fan un total de 230 m² s'han desmuntat, reparat, refet i reforçat per retornar-los la seva esplendor original.

Un equip multidisciplinari ha treballat intensament per netejar, reparar i reforçar aquests vitralls, assegurant-ne la conservació. La historiadora Sílvia Cañellas i l'arquitecte Manel Julià han liderat aquest projecte, amb la col·laboració dels vitrallers Jordi Bonet i Xavier Grau.

Els treballs per restaurar aquesta joia del patrimoni artístic de la Catedral de Barcelona van començar poc abans de la irrupció de la pandèmia de la covid-19. L'inici es va accelerar davant l'observació de pedres no estables. De la quarantena de grans restauracions prèvies que s'havien fet als vitralls del deambulatori, l'anterior datava del 1955.

En concret, el procés ha estat el següent: després de muntar les bastides, s'han desmuntat les traseries i els mainells –elements de pedra del finestral– per poder enretirar-ne l'estructura de ferro i el vidre. Els restauradors sorregen la pedra per netejar-la de pol·lució i miren de refer els desperfectes.

A continuació, els picapedrers han fet els encaixos de les peces originals i de les que calia substituir. Els vitrallers han desmuntat cada vitrall, han refet el plom i han tornat a compondre'l en un taller. Finalment, han muntat el finestral de nou al seu lloc, tot afegint-ne una protecció exterior de vidre per evitar danys de qualsevol agent extern.

La tècnica de restauració emprada s'ha basat en la mínima intervenció als vitralls, l'ús de materials reversibles i una documentació exhaustiva tant de les obres treballades com de les actuacions dutes a terme.

En restauracions del segle XX s'havien canviat de lloc alguns dels plafons que conformen els vitralls. En aquest sentit, s'han fet alguns canvis de composició per

Catedral de
Barcelona

corregir-ho d'acord amb imatges antigues conservades. Per exemple, s'han recol·locat per situar-les al seu lloc originari, les cares dels bisbes i cardenals que havien de mirar a Sant Silvestre i que miraven en direcció contrària.

Durant el procés s'ha apuntat que és probable que els vidres més antics s'haguessin fet a l'estranger. També s'ha observat com les pedres del vitrall més recent dels restaurats, del 1880, són més antigues del que es pensava, i probablement corresponien a l'antiga Llotja del Rei Martí.

Llista de vitralls restaurats:

1. Vitrall de la Santa Creu i Santa Eulàlia (anterior a 1334)
2. Vitrall de Sant Pere (primera meitat del s. XIV)
3. Vitrall de Sant Joan Evangelista (primera meitat del s. XIV)
4. Vitrall de Sant Esteve (primera meitat del s. XIV)
5. Vitrall de Sant Nicolau (s. XIV)
6. Vitrall de Sant Silvestre (documentat el 1386)
7. Vitrall de Sant Miquel (s. XIV)
8. Vitrall de Sant Andreu i Sant Llorenç (1398-1408)
9. Vitrall de Sant Antoni Abat (1405-1407)
10. Vitrall de Sant Pere i Sant Pau (1880)
11. Vitrall de Santa Tecla i Sant Jordi (1880)
12. Vitrall rodó del la part superior del trifori.

Informació de context dels vitralls

La Catedral té nombrosos vitralls gòtics i moderns. Els grans gòtics de l'absis segueixen el mateix esquema de tres carrers, el central amb la imatge del titular i els laterals amb decoracions geomètriques que emmarquen escuts reials, de la ciutat, àngels, etc. i coronament trilobulat.

Les èpoques dels grans vitralls de l'absis es poden dividir en quatre parts: La primera està datada els anys 1317- 1334 per l'escut del bisbe Ponç de Gualba que s'aprecia a la vidriera de la Santa Creu i Santa Eulàlia, i recull els vitralls centrals de la capçalera, sobre les capelles radials. També inclou els vitralls de Sant Pere, de Sant Esteve i de Sant Nicolau, tot i que molt refet.

El vitrall de Sant Miquel podria ser lleugerament posterior. El de Sant Silvestre correspondria a una segona etapa, de finals del segle XIV, amb moltes refetes en el XV.

Els vitralls de la tercera etapa, al voltant l'any 1400, són els dels extrems de l'absis: Sant Andreu amb els escuts del bisbe Armengol de l'any 1398/1408, i la de Sant Antoni Abat, realitzada per Nicolau de Maraya els anys 1405-1407.

La quarta etapa dels vitralls del deambulatori, correspon ja al neogòtic del finals del segle XIX. La Catedral té, a part dels del deambulatori, un conjunt de vitralls de

Catedral de
Barcelona

diferents èpoques, entre els quals destaca el del Noli me Tangere, obra de Gil de Fontanet, amb cartrons dibuixats de Bartolomé Bermejo de l'any 1495 i els realitzats entre finals del XIX i el XX. Els vitralls d'aquesta etapa no van ser l'objecte de la restauració que ara ha acabat.

Aprofitant aquesta intervenció, també s'ha restaurat la quarta rosassa de la cara nord. S'havia identificat que un dels plafons estava girat i s'ha ressituat en la seva col·locació original.

Terrats: Barcelona en 360º

Els terrats són ara un nou mirador de Barcelona que ofereix una visió panoràmica de 360º des del cor del barri gòtic. Les obres de restauració han permès habilitar l'espai per a la circulació dels visitants en els terrats laterals i en el pas que els enllaça, des d'on ara es pot apreciar la serra de Collserola.

Les obres, que han afectat 2.002 m² de rajola, han inclòs la impermeabilització i sanejament per evitar afectacions al sostre del claustre i l'església. També s'ha recuperat el paviment original del segle XIV en alguns trams i s'han millorat els accessos amb noves escales i baranes, així com modernitzant l'ascensor.

Els treballs van començar amb la detecció dels punts crítics i la cerca del paviment original, tot fent una anàlisi de les instal·lacions preexistents i una nova proposta. S'ha extret el paviment modern per trobar el més proper a l'original. Després s'han instal·lat noves baranes i refet els conductes de connexions i desguàs.

També s'ha millorat l'accés a les cobertes amb unes noves escales i una reparació de l'ascensor, tant el que serveix per accedir al sobreclaustre i l'Arxiu, de la capella de Santa Llúcia, com el que accedeix als terrats superiors per tenir una vista des dels quatre punts cardinals de la ciutat de Barcelona.

Cobertes laterals

La reforma dona lliure accés als terrats laterals, amb els requisits de seguretat i d'accés òptims. La part més important d'aquesta intervenció ha estat la impermeabilització d'aquest tram de la coberta de les naus laterals. Per a fer-ho s'ha emprat els mateixos materials amb què es va restaurar part del terrat en la l'anterior intervenció (2011).

S'ha seguit el mateix estil i format dels acabats, atorgant una empremta simètrica a tot el conjunt monumental. Aquest procés s'ha dut a terme aplicant una tela d'un plàstic especial impermeable, adaptada al material de la rajola. La rajola s'ha adaptat a la tradicional rajola manual catalana de 27x14 cm, per tal de mantenir la imatge del temple original.

Coberta central

Pel que fa a la coberta de la nau principal, que actualment ja estava oberta als visitants, no ha estat necessari aplicar la impermeabilització, ja que la composició arquitectònica amb els degoters i l'estructura de la mateixa teulada, amb molta més pendent, ja evitaven la filtració d'aigua.

S'ha aprofitat la capa de morter de calç que ja unia les rajoles, molt gruixuda i amb la màxima consistència, revisant la junta elàstica i mantenint el sistema original de terrat sense tela asfàltica. S'han reconstruït de nou totes les juntes i s'ha aplicat un material neutre que ajuda que l'aigua corri amb més rapidesa i garanteix que no hi hagi cap filtració.

En aquest tram s'ha aconseguit conservar la rajola original del segle XIV, més fosca i gruixuda, de 15x31 cm, una mesura més gran que les de les terrasses laterals.

Nou circuit circular

A part de la restauració de la superfície de la teulada, ara es poden apreciar amb més facilitat les primeres escales que s'utilitzaven per accedir a la coberta de la nau central, on es troba la Creu de Terme. Es tracta d'un arcbotant confeccionat amb una baixada en forma de graons i una canal al centre. Havien quedat amagades sota una escala d'obra amb bastida, que ara s'ha retirat.

Gràcies a la restauració dels terrats laterals s'ha ampliat el circuit que poden fer els visitants. Per pujar i baixar de les naus centrals a la principal utilitzen l'escala que va construir l'arquitecte Joan Bassegoda (1930-2012), fins ara restringida al públic, que es manté en la seva concepció original. Ara s'està realitzant una escala simètrica a aquesta que s'usarà per baixar de la coberta central per l'altra banda i permetre un circuit circular.

També s'han instal·lat baranes amb una il·luminació incorporada amb forma de leds de baix consum, que es pot regular segons la intensitat i respecta l'aparença del temple.

Nou arxiu digital

El nou arxiu digital de la Catedral permet l'accés lliure als documents més antics de l'Arxiu Capitular, que s'anirà ampliant progressivament. En aquest moment investigadors i curiosos ja poden consultar 933 documents amb un total de 179.791 pàgines.

Posar la documentació de l'Arxiu Capitular a disposició de tots els investigadors, sense cap requisit d'alta, afavorirà les investigacions històriques, de qualsevol nivell i disciplina.

Documents disponibles:

1. Actes capitulars: 67
2. Índexs generals onomàstics de baptismes: 6

3. Inventaris antics: 6
4. Llibres d'Administració de l'Obra: 276
5. Llibres d'Albarans de l'Obra: 164
6. Llibres d'Esponsalles: 244
7. Llibres d'Esponsalles dels Deganats foranis: 47
8. Llibres de Baptismes: 98
9. Llibres de la Civella: 25

Inauguració

Aquestes intervencions han estat possibles gràcies al finançament de l'1,5% cultural del MITMA del govern espanyol, que hi ha aportat 1.075.995 euros; els fons FEDER, amb 637.764 euros, i l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (OSIC) de la Generalitat de Catalunya, amb 221.104 euros. El cost d'execució ha estat de 2.562.326 euros.

En la visita i la inauguració hi han participat el ministre de Transports i Mobilitat Sostenible, Óscar Puente; el secretari d'Estat d'Habitatge i Agenda Urbana, David Lucas; la vicepresidenta del Govern de Catalunya, Laura Vilagrà; l'arquebisbe de Barcelona, cardenal Joan Josep Omella, i el degà de la Catedral de Barcelona, Santiago Bueno; entre altres autoritats i els responsables de les obres.

La Catedral de Barcelona el 2023 va acollir 1,8 milions de persones, de les quals 747.000 visitants de visita cultural turística. Les tasques que s'han fet durant dos anys són un pas més per posar el temple al dia. Ja s'estan executant noves obres de restauració per garantir la seva conservació per a les futures generacions.

Més informació:

- [Carpeta amb tots els materials per a periodistes.](#)
- comunicacio@catedralbcn.org

Catedral de
Barcelona